

Oiko Visie

Dossier Cambodja
December 2013

 OIKO
CREDIT
investeren in mensen

Armoededaling

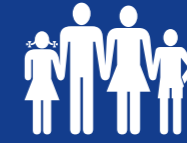
Hand in hand met een zeer sterke groei van microfinancieringsactiviteiten kent Cambodja een indrukwekkende daling van het armoedecijfer tot 20% van de bevolking. In 2004 was dit nog bijna 35%. Maar er is nog veel te doen. Een gebrek aan infrastructuur, onderwijs en productievaardigheden in plattelandsgebieden zijn de oorzaak van de onevenwichtige verdeling van Cambodja's recente economische groei. Dit welvaartsverschil is duidelijk te zien in de verdeling van de eindklanten van de MFI's: zo'n 80% van hen leeft op het platteland.

Oikocredit in Cambodja

Nog maar recent, in 2003, is Oikocredit gestart met haar financiële activiteiten in Cambodja. Per 2013 kan ze de

grootste microfinancieringsinstellingen van het land tot haar partners rekenen. Oikocredit heeft tot nu toe voor 84 miljoen euro aan leningen toegekend aan 15 aangesloten instellingen, actief in (financiële) dienstverlening (14) en fair trade (1). Met hun diensten bereiken deze partners 1,3 miljoen ondernemende mensen in Cambodja. De focus van de aangesloten partners ligt primair op de plattelandsgebieden.

Naast financiële diensten geven de partners van Oikocredit hun klanten vaak trainingen op het gebied van financiën en de landbouwpraktijk, en verzorgen zij onderwijs aan kinderen. Zo heeft Kredit, een van de partners, tot nu toe al aan 3180 klanten praktijktraining gegeven.

15,2
MILJOEN
INWONERS

GEMIDDELDE LEEFTIJD
24 JAAR

LEVENSV ERWACHTING
63 JAAR

20%
VAN DE BEVOLKING
LEeft ONDER DE
ARMOEDEGRENs

GEBORTECIJFER
25
PER 1000 INWONERS

STERFTECIJFER
8
PER 1000 INWONERS

→ BOEDDHISTISCH 96%
→ MOSLIM 2%
→ OVERIG 2%

74%
VAN DE BEVOLKING
OUDER DAN 15
JAAR KAN LEZEN
EN SCHRIJVEN

TALen:
KHMER (OFFICIEEL) 95%,
FRANS EN ENGELS

In huize Ren heeft Phoan de broek aan

De Cambodjaanse Phoan Ren behoort tot de 84% vrouwelijke eindklanten van Oikocredit. Vrouwen dragen maar al te vaak de volledige verantwoordelijkheid voor hun gezin of familie. Zo ook Phoan Ren. Enkele jaren geleden volgde ze haar zakelijk instinct en sloot ze een lening af voor een drachtig varken.

Phoan Ren loopt trots rond over haar erf. Het is háár eigendom. De grond heeft ze overgenomen van haar schoonmoeder, het huis heeft ze zelf gebouwd en de dieren zelf gekocht. Phoan laat er geen twijfel over bestaan: "Ik ben hier de baas." De overgrote meerderheid van de eindklanten van Oikocredit is vrouw. Momenteel zelfs 84%. Dat heeft te maken met het feit dat onder vrouwen de grootste armoede heerst. Mannen hebben nog al eens de neiging het geld dat ze verdienen meteen te verbrassen, terwijl vrouwen vaak de verantwoordelijkheid

voelen voor hun hele gezin of familie. Bovendien blijken vrouwen vaak goede ondernemers.

Bij Phoan begon het ondernemen enkele jaren geleden met een drachtig varken, dat ze kon kopen dankzij een lening van zo'n 200.000 riel, omgerekend ongeveer vijftig dollar. "Dit varken heeft voor goede winst gezorgd," vertelt Phoan, terwijl ze het dier liefdevol tussen de oren krabt. "Ze heeft zes biggetjes gekregen, die ik goed heb kunnen verkopen." Phoan woont samen met haar man in een dorpje in de provincie Banteay Mean Cheay in het noordwesten van Cambodja. Ze hebben samen vier kinderen. Het oudste woont inmiddels in

Thailand en ook het tweede en derde kind hebben hun vleugels uitgeslagen. Alleen hun jongste dochter van 11 woont nog thuis. "Srey Rath doet het heel goed op school. Ze kan enorm goed leren," vertelt Phoan glunderend. Zelf is ze analfabeet. Dat weerhoudt haar er overigens niet van om van alles te leren. Zo heeft ze veel opgestoken van de training die ze van Kredit kreeg, de microfinancieringsinstelling (MFI) die haar haar leningen verstrekke.

Phoan is dankbaar voor de lening. Ze realiseert zich dat het niet eenvoudig was een lening te krijgen in haar omstandigheden: geen opleiding, geen onderpand. Haar huis is mooi, maar niets waard. Dat Kredit het aandurfde haar een lening te geven, heeft te maken met het feit dat het een organisatie zonder winst oogmerk is. De sociale opbrengst staat voorop. Iedere maand komt een accountmanager van de organisatie op zijn →

Cambodjaanse begon te ondernemen met een drachtig varken

brommer de aflossing ophalen. Phoan is nu haar derde lening aan het aflossen. Dit keer gaat het om een bedrag van 135 dollar. Ze heeft geen enkel probleem met het afbetalen van de leningen. "Voor ik een lening aanga, moet ik eerst mezelf overtuigen dat ik die terug kan betalen. Als me dat lukt, kan ik daarna ook de MFI overtuigen." Zo is haar bedrijfje steeds groter geworden. Ze kocht twee koeien en een ploeg. "Het grootste risico loop ik door de kwetsbaarheid van mijn dieren." Inmiddels heeft ze drie varkens, een paar kippen en eenden en twee koeien. "Zij zorgen voor brood op de plank, dus als er eentje doodgaat, kan ons dat in de problemen brengen." Daarom is ze haar risico's gaan spreiden. "Ik verbouw ook rijst en bak brood. En mijn man vist. Samen kunnen we voor voldoende inkomen zorgen." Het lukt haar zelfs om kleine bedragen te sparen. Van dat geld heeft ze haar huis verder uitgebouwd en heeft ze een pomp aangelegd, waarmee ze water uit de rivier verderop haar erf op pompt. Haar dromen zijn bescheiden: ze hoopt dat het goed blijft gaan en dat de hele familie gezond mag blijven. ■

Oneindig krediet

Door Arjan Broers

Daags na de uitkomst van de Liboraffaire van de Rabobank stond in veel kranten een verrissend brutale advertentie van Oikocredit: 'Wij geven hetzelfde rendement op uw spaargeld als uw bank. Wie gunt u de business?'

Ik zal het maar gewoon zeggen: ik was apetrots op deze advertentie. Voor mijn boek 'Geld en Goed, lessen voor welwillende kapitalisten' onderzocht ik de financiële crisis als een waardenprobleem en Oikocredit als een organisatie waar banken (en anderen van goede wil) iets van kunnen leren. Want, zo laat Oikocredit zien, het is dus wel mogelijk om op een goede manier met geld om te gaan: dienstbaar, met aandacht voor sociale en ecologische winst, en tegelijk zakelijk solide en met een stabiel rendement.

Let wel: het gaat mij niet speciaal om Oikocredit (hoewel ik inmiddels natuurlijk een kleine 'aandeelhouder' ben geworden). Het gaat mij erom dat deze crisis ons iets te vertellen heeft, en dat Oikocredit daar iets van snapt. Het doet mij goed dat Oikocredit zich daar, mede dankzij mijn boek, van bewust aan het worden is.

Ik geloof dat deze crisis ons laat zien dat we anders moeten groeien. Tot nu toe hebben we gestreefd naar materiële groei: meer inkomen, meer spullen, meer medicijnen om langer te leven. Dat alles raakt op, letterlijk. Er zijn gewoon niet genoeg grondstoffen voor alles, zelfs al geven we iedereen oneindig krediet (wat de banken in de aanloop naar de crisis zo ongeveer hebben gedaan).

Niettemin willen we groeien, zoals alles wat leeft, wil groeien. De vraag is alleen: waarin? In meer status en spullen? Of in datgene waardoor we aan het einde van ons leven zeggen dat we een rijk leven hebben gehad? Vriendschap, liefde, overwonnen tegenslag, ontplooiing, wijsheid – zulk soort rijkdom?

Immateriële groei: het klinkt al snel zweverig, maar volgens mij is het juist erg aards en moeten we dat weer leren zien. Bijvoorbeeld door te snappen dat ons hele financiële systeem gebaseerd is op één immateriële ondergrond: vertrouwen. Als het vertrouwen weg valt, zakt alles in elkaar. Daar helpt geen wet of regel tegen. Immateriële groei gaat over aardse zaken: over je gezien en welkom voelen, in je omgeving en op je werk. Over je veilig voelen en fatsoenlijk behandeld worden, of je nu de 'CEO' bent van een bedrijf of de schoonmaker. Over ruimte krijgen om jezelf te ontplooiën en daarmee een bijdrage te leveren aan het geheel. Enzovoorts.

De vraag is: nemen we deze immateriële waarden er maar een beetje bij? Of zetten we ze in het centrum van ons doen en laten? Oikocredit doet dat laatste. En er zijn veel meer organisaties en mensen die dat doen. Kijk maar goed rond. Daar krijg je goeie zin van.

Immateriële groei gaat over geluk. En het mooie is: wie gelukkig is, heeft over en begint als vanzelf te delen. Want geluk is ook een vorm van krediet, maar dan een die niet terugbetaald hoeft te worden – omdat het niet op kan. ■

Arjan Broers is journalist en theoloog. Hij publiceerde 'Geld en Goed. Lessen voor welwillende kapitalisten' (Uitgeverij Skandalon).

**Econometrist
Sanne Blauw:**

”Vrijwilliger zijn voor Oikocredit is gaaf en heel motiverend”

Sanne Blauw is econometrist en assistent in opleiding. Daarnaast werkt ze als vrijwilliger voor Oikocredit Nederland. Samen met directeur Hann Verheijen stelde ze het nieuwe Strategisch Plan op.

Sanne Blauw is eerder realist dan idealist. De combinatie van haar Zeeuwse geboorte- grond en een opleiding tot econometrist aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam laat wat dat betreft weinig te raden over. Maar als het gaat om de wijze waarop mensen zich aan armoede kunnen onttrekken, laat ze zich niet alleen leiden door harde cijfers. “Klopt,” beaamt ze in een koffiekamer op het universiteitscomplex waar ze werkt als assistent in opleiding bij het Tinbergen Institute. “Als econometrist heb ik een focus op de statistische modellen van de economie. Die modellen gebruik ik ook voor mijn promotie om vragen uit de ontwikkelingseconomie te beantwoorden.

Tijdens de Microcredit Summit in Nairobi, Kenia, ontmoette Sanne Muhammad Yunus, microkredietpionier, Nobelprijswinnaar en inspiratiebron

De hamvraag voor mij is natuurlijk: heeft microkrediet nut? Het antwoord daarop is niet eenduidig. Het statistisch bewijs is gemixt, maar zeker niet negatief. Je ziet dat meer mensen investeren in een eigen bedrijf, maar dat daarmee het gemiddelde inkomen niet meteen stijgt.”

Een kleine vijf jaar geleden stak Sanne voor het eerst haar hoofd om de hoek van de deur van Oikocredit. “Ik was altijd al geïnteresseerd in internationale betrekkingen en mede door mijn studie is ontwikkelingsproblematiek daarin centraal komen te staan. Oikocredit hield destijds op verschillende plaatsen in het land debatten over microkrediet. Ik heb daaraan meegedaan en me tegelijkertijd ingeschreven voor een wedstrijd waarmee je een studiereis kon winnen. En ja hoor, niet veel later was ik met Oikocredit op studiereis in Oeganda! Daar heb ik met eigen ogen gezien wat een microkrediet voor mensen betekent. Ik heb nog een paar weken aan de reis vastgeplakt om materiaal te verzamelen voor mijn masterscriptie om de *Microcredit Summit* in Nairobi en Kenia, te bezoeken. Daar heb ik de hand geschud van Muhammad Yunus, die als microkredietpionier en Nobelprijswinnaar door Oikocredit en vele andere microfinancieringsinstellingen gezien wordt als een belangrijke inspiratiebron. Ook door mij.” →

”IK WEET WAT MIJN GELD UITSPOOKT. EN JIJ?”

In het kader van het Strategisch Plan trapt Oikocredit Nederland voor de Kerst af met een nieuwe mediacampagne. Zowel in print als online zullen op het thema “Ik weet wat mijn geld uitspookt. En jij?” tal van uitingen verschijnen.

Het verdubbelen van de naamsbekendheid en het aantal beleggers in de komende vier jaar is een belangrijk onderdeel van het door Sanne Blauw en Hann Verheijen opgestelde Strategisch Plan voor Oikocredit Nederland. Om dat verdubbeldingsdoel te bereiken zal

Oikocredit op meerdere momenten naar buiten treden met mediacampagnes. De aftrap vindt op 21 december van dit jaar. In advertenties in kranten en tijdschriften en op online banners stellen investeerders in het Oikocredit Nederland Fonds de vraag: “Ik weet wat mijn geld uitspookt. En jij?”. Aan de uitingen is een online test verbonden die inzicht geeft in je persoonlijke drijfveren om geld te beleggen. Help mee een groot succes te maken van de campagne: ga naar www.investereninmensen.nl en like de test, de video's, et cetera.

→ High teas

De kennismaking met Oikocredit was voor Sanne dus een bijzonder goede ervaring. “Zeker! Na mijn studie heb ik me daarom aangemeld als vrijwilliger voor de regio Noord-Holland. Ik woonde inmiddels in Amsterdam en heb van daaruit diverse presentaties gehouden over mijn ervaringen in Oeganda, bijvoorbeeld tijdens een *high tea* in de Singelkerk in Amsterdam. Ook ‘bemens’ ik soms een stand, zoals begin november op de Afrikadag in Het Tropeninstituut in Amsterdam.”

Oikocredit is een missiegedreven, kostenbewuste organisatie, waarin voor een belangrijk deel gesteund wordt op de inbreng van talentvolle vrijwilligers. Sanne: “Recent heb ik met directeur Hann Verheijen de laatste hand gelegd aan het nieuwe Strategisch Plan van Oikocredit Nederland. Dit voorziet in een strategie om in de komende vier jaar onder de noemer ‘KANSen voor iedereen’ zowel de naamsbekendheid als het aantal beleggers te verdubbelen. Waarbij de letters K,A,N,S staan voor Klanttevredenheid, Autoriteit, Naamsbekendheid en Spirit. Het was echt ontzettend leuk om hier samen met Hann aan te werken. Ik kreeg veel verantwoordelijkheid bij het ontwikkelen van dit plan. Dat vond ik gaaf en heel motiverend!” ■

Berichten van
Oikocredit Nederland
www.oikocredit.nl

VACATURES

Voorzitter Oikocredit Nederland

Vanwege het verstrijken van haar tweede termijn zal Siep de Jong in mei 2014 aftreden. Oikocredit Nederland is dan ook op zoek naar een opvolger, die de komende jaren een belangrijke bijdrage zal leveren aan de uitdagende ambities van de vereniging. Kandidaten met ruime bestuurlijke ervaring en met verbinding met de missie van Oikocredit (Nederland) worden van harte uitgenodigd om vóór 15 januari aanstaande te reflecteren. Op onze site vindt u meer informatie.

Lid Adviescommissie

Tevens komt in mei 2014 een plek vrij in de Adviescommissie, die gevraagd of ongevraagd adviezen kan uitbrengen aan het bestuur van Oikocredit Nederland en aan de algemene ledenvergadering. We zoeken een enthousiaste vrouw of man, met een positief-kritische houding, die zich betrokken voelt bij het werk van Oikocredit Nederland. Inzicht in financiële informatie is een pre. Meer informatie op onze site. De sluitingsdatum van deze vacature is 31 december.

EN VERDER...

Filipijnen

De tyfoon Haiyan die begin november verwoestend door de Filipijnen trok, heeft ook onze partners getroffen. Maria Theresa Pilapil – Oikocredits manager in Manila – heeft aangegeven dat acht partners op de eilanden Leyte en Samar serieuze schade hebben. Zo heeft de grootste partner van Oikocredit in de Filipijnen, Card NGO, gemeld dat ongeveer de helft van de eindklanten is getroffen alsmede 74 medewerkers. Als uiting van solidariteit stelt Oikocredit middelen ter beschikking om haar partners te helpen in deze moeilijke omstandigheden. Ook hebben enkele partners tijdelijk uitstel gekregen van hun aflossingsverplichting. ■

GOLOFON

Bijdragen:

Claudia Berg (foto's Cambodja),
Margreet Fros, Jan Groenewold,
Martien Versteegh

Concept: Jan Groenewold

Editing: Jacques Poell

Vormgeving: 3mandesign.nl

Dit is een uitgave van:

Oikocredit Nederland
Herculesplein 207 A
3584 AA Utrecht
www.oikocredit.nl

